De Aosta-vallei: een paradijs voor lepidopterologen, addendum 6 (Lepidoptera) *

Marcel FAQUAET

In dit addendum behandel ik uitsluitend de waargenomen Heterocera tijdens mijn zomerverblijf in de Aosta-vallei van 19 tot 29 juli 1991. De weersomstandigheden waren vrij gunstig, helaas hadden we twee regendagen en evenveel regennachten. De biotopen die we reeds vroeger bezochten waren : Pallu, Clavel en Vens-hoog. We trokken ook tweemaal naar Vetan-Le Crotte (Fig. 1). Dit biotoop ligt op een hoogte van ca. 2400m. In de namiddag waren we er op zoek naar overdag vliegende Heterocera : soorten als *Zygaena exulans* HOCHENWARTH, *Parasemia plantaginis* LINNAEUS en *Syngrapha devergens* HÜBNER waren zeer gewoon. In deze onherbergzame omgeving deden we ook twee nachtvangsten, waarbij de temperatuur 's nachts daalde tot ca. 4°C. Er kwamen uitsluitend alpiene soorten naar de lamp : enkele Noctuidae en Geometridae en één Tortricidae uit het genus *Eana* BILLBERG.

Nachtvangsten :
Pallu : 22 juli
Clavel : 21 en 26 juli
Vens-hoog : 25 juli
Vetan-Le Crotte: 20 en 27 juli

Waargenomen Heterocera : de soorten aangeduid met een nummer worden achteraan bekommentarieerd en deze met een kruisje (+) zijn overdag waargenomen, o.a. te Avise.

Soorten	Pallu	Avise	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
Zeuzera pyrina LINNAEUS			x		
Zygaena ephialtes LINNAEUS		+			
Zygaena carniolica SCOPOLI				+	
Zygaena exulans HOCHENWARTH (1)					+
Malacosoma neustria LINNAEUS			x		
Malacosoma castrensis LINNAEUS			x		
Lasiocampa quercus LINNAEUS	+	+	+		
Dendrolimus pini LINNAEUS		+	x		
Tethea or DENIS & SCHIFFERMULLER			x		
Geometra papilionaria LINNAEUS			x		
Thetidia smaragdaria FABRICIUS			x		
Idaea ochrata SCOPOLI	x				
Idaea flaveolaria HÜBNER				+	
Idaea vulpinaria HERRICH-SCHÄFFER	x				
Scopula rubiginata HUFNAGEL	x				
Rhodostrophia vibicaria CLERCK			x		
Lythria purpurata LINNAEUS	+				
Colostygia aptata HÜBNER				x	
Hydriomena furcata THUNBERG			x		

* Zie *Phegea* **15**: 47-59, 91-107, 131-144, 195-208; **16**: 85-92; **17**: 27-30, 145-159; **19**: 39-42, 113-116.

	Pallu	Avise	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
Odezia atrata Linnaeus				+	
Lomaspilis marginata Linnaeus	x		x		
Ourapteryx sambucaria Linnaeus			x		
Eupithecia venosata Fabricius (2)			x		
Eupithecia denticulata Treitschke			x		
Eupithecia lariciata Freyer			x		
Biston betularia Linnaeus	x				
Crocota lutearia Fabricius					+
Tephronia sepiaria Hufnagel (3)	x				
Gnophos furvatus Denis & Schiff.				x	
Gnophos ambiguatus Duponchel				x	
Gnophos obfuscatus Denis & Schiff. (4)					x
Gnophos glaucinarius Hübner			x		
Catascia dognini Thierry-Mieg (5)			x		
Psodos quadrifaria Sulzer					+
Psodos coracina Esper					+
Ematurga atomaria Linnaeus	x				
Macroglossum stellatarum Linnaeus	+		+		
Hyles euphorbiae Linnaeus				x	x
Deilephila porcellus Linnaeus	x				
Sphinx ligustri Linnaeus			x		
Hyloicus pinastri Linnaeus			x		
Orgyia antiqua Linnaeus	+	+			
Lymantria dispar Linnaeus		+	+		
Leucoma salicis Linnaeus			x		
Setina aurita ramosa Fabricius					+
Eilema lutarella Linnaeus			x		
Eilema complana Linnaeus	x				
Coscinia cribraria Linnaeus			x		
Parasemia plantaginis Linnaeus					+
Rhyparia purpurata Linnaeus			x	x	
Phragmatobia fuliginosa Linnaeus	x		x		
Chelis maculosa Gerning			x	x	
Callimorpha quadripunctaria Poda		+			
Syntomis phegea Linnaeus		+			
Syntomis marjana Stauder (6)				+	
Dysauxes ancilla Linnaeus			x		
Dysauxes punctata Fabricius			x		
Meganola albula Denis & Schiff.	x				
Euxoa aquilina Denis & Schiffermüller	x		x	x	
Euxoa decora simulatrix Hübner				x	x
Euxoa culminicola Staudinger (7)					x
Agrotis simplonia Geyer			x		x
Agrotis clavis Hufnagel					x
Agrotis exclamationis Linnaeus	x		x		
Agrotis segetum Denis & Schiffermüller	x				
Agrotis trux Hübner			x		
Ogygia nigrescens Höfner			x		
Ogygia signifera Denis & Schiff.			x		
Ochropleura candelisequa Denis & Schiff.			x		
Standfussiana lucernea cataleuca Boisd. (8)					x
Rhyacia grisescens Fabricius					x
Rhyacia helvetina Boisduval (9)					x

	Pallu	Avise	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
Chersotis ocellina DENIS & SCHIFF.					x
Chersotis alpestris BOISDUVAL				x	
Chersotis multangula HÜBNER			x		
Chersotis elegans EVERSMANN				x	
Chersotis larixia GUENÉE (10)					x
Noctua pronuba LINNAEUS	x		x	x	x
Noctua fimbriata SCHREBER			x		
Epilecta linogrisea DENIS & SCHIFF.			x		
Paradiarsia sobrina DUPONCHEL			x		
Diarsia brunnea DENIS & SCHIFFERMÜLLER	x				
Pachnobia alpicola ryffelensis OBERTHÜR (11)					x
Xestia ashworthii DOUBLEDAY			x		
Discestra marmorosa microdon GUENÉE					x
Discestra trifolii HUFNAGEL	x				
Hada proxima HÜBNER				x	
Hada nana HUFNAGEL					x
Polia bombycina HUFNAGEL			x		
Polia serratilinea TREITSCHKE			x	x	
Hadena compta DENIS & SCHIFFERMÜLLER			x		
Hadena tephroleuca BOISDUVAL					x
Hadena magnolii BOISDUVAL	x				
Hadena caesia DENIS & SCHIFFERMÜLLER	x				x
Hadena perplexa DENIS & SCHIFF.	x				
Mythimna pudorina DENIS & SCHIFF. (12)	x				
Mythimna straminea TREITSCHKE	x				
Mythimna impura HÜBNER	x				
Mythimna sicula TREITSCHKE	x				
Mythimna andereggii BOISDUVAL (13)					x
Leucania comma LINNAEUS					x
Copiphana olivina HERRICH-SCHÄFFER			x		
Brachylomia viminalis FABRICIUS			x	x	
Parastichtis suspecta HÜBNER (14)	x				
Acronicta euphorbiae DENIS & SCHIFF. (15)			x		
Auchmis detersa ESPER				x	
Apamea monoglypha HUFNAGEL	x		x	x	
Apamea sublustris ESPER	x				
Apamea lateritia HUFNAGEL					x
Apamea furva DENIS & SCHIFFERMÜLLER				x	x
Apamea maillardi GEYER			x	x	x
Apamea zeta TREITSCHKE (16)					x
Mesapamea secalis LINNAEUS	x				
Celaena leucostigma HÜBNER	x				
Hoplodrina alsines BRAHM	x		x	x	
Hoplodrina respersa DENIS & SCHIFF.	x				
Caradrina morpheus HUFNAGEL				x	
Caradrina selini BOISDUVAL	x		x		
Heliothis viriplaca HUFNAGEL	x				
Emmelia trabealis SCOPOLI	x				
Autographa gamma LINNAEUS	x	+	x	x	
Syngrapha devergens HÜBNER					+
Catocala puerpera GIORNA (17)			x		

	Pallu	Avise	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
Dysgonia algira LINNAEUS	x				
Aleucanitis cailino LEFEBVRE			x		
Autophila hirsuta STAUDINGER (18)					x
Paracolax derivalis HÜBNER	x				
Pechipogo plumigeralis HÜBNER			x		
Hypena obesalis TREITSCHKE			x		
Hypena rostralis LINNAEUS	x				

Fig. 1 : Alpien biotoop te Vetan-Le Crotte, Aosta-vallei. Achteraan de alpenboerderij Le Crotte.

Kommentaar

1. *Zygaena exulans* HOCHENWARTH. Iets boven Le Crotte zagen we honderden vlinders overdag rondfladderen, zelfs enkele keren in copula.
2. *Eupithecia venosata* FABRICIUS. Eén vlindertje op licht.
3. *Tephronia sepiaria* HUFNAGEL. Eén vlindertje op licht.
4. *Gnophos obfuscatus* DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Zeer gewoon te Vetan-Le Crotte. Volgens RAPPAZ (1979) vliegt de soort tot 2500m hoogte.
5. *Catascia dognini* THIERRY-MIEG. Twee vlinders. Volgens RAPPAZ (l.c.) is *dognini* in Wallis een zeldzame en lokale soort, die van juni tot augustus vliegt. De voedselplant is volgens die auteur onbekend.
6. *Syntomis marjana* STAUDER. Drie mannetjes en een wijfje overdag.
7. *Euxoa culminicola* STAUDINGER. De eerste avond 5 ex., de tweede massaal op licht, zelfs enkele wijfjes.

8. *Standfussiana lucernea cataleuca* BOISDUVAL. Eén ex., wellicht het begin van de vliegperiode.
9. *Rhyacia helvetina* BOISDUVAL. Volgens RAPPAZ (l.c.) vliegt *helvetina* tot boven 2000m en is de soort gewoon in Wallis. Wij zagen 1 ex.
10. *Chersotis larixia* GUENÉE. 1 ex. op 20 juli.
11. *Pachnobia alpicola ryffelensis* OBERTHÜR. 1 ex. op 20 juli.
12. *Mythimna pudorina* DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Eén ex. op licht.
13. *Mythimna andereggii* BOISDUVAL. Enkele vlinders op licht op 20 juli.
14. *Parastichtis suspecta* HÜBNER. Volgens BERIO (1985) lokaal in Italië. De soort is volgens hem nog niet in de Aosta-vallei waargenomen.
15. *Acronicta euphorbiae* DENIS & SCHIFFERMÜLLER. 1 ex. op smeer.
16. *Apamea zeta* TREITSCHKE. Tamelijk gewoon en variabel, zowel op 20 als 27 juli.
17. *Catocala puerpera* GIORNA. Eén vlinder op smeer. We zagen geen andere exemplaren behorend tot het genus *Catocala*. De vliegtijd moest dus nog beginnen.
18. *Autophila hirsuta* STAUDINGER. Eén vlinder. De soort wordt weinig in de entomologische literatuur vermeld. Volgens RAPPAZ (l.c.) is ze slechts op een paar plaatsen in Europa waargenomen : Wallis, de Franse Hoge Alpen en Zuid-Tirol.

Dankbetuiging

Aan het gemeentebestuur van Saint-Pierre om me de toestemming te verleden de niet-verharde wegen te gebruiken tussen Vetan en Le Crotte. Deze wegen mogen slechts gebruikt worden door de boeren om naar hun alpenboerderijen te rijden.

Bibliografie

Berio, E., 1985. Fauna d'Italia. Lepidoptera Noctuidae I. Generalità Hadeninae Cuculliinae. Ed. Calderini, Bologna, Italia.

Rappaz, R., 1979. Les papillons du Valais (Macrolépidoptères). Imp. Pillet, Maritgny, Suisse.